

ONDERZOEK NAAR HET BEWAREN VAN HET HOORNRESTPREPARAAT

**November 2019
Roelant de Vletter
www.stijgbeeld.nl**

Dit onderzoek is tot stand gekomen dankzij subsidie van:

De BD-Vereniging
Stichting Demeter
Iona Stichting

En dankzij de medewerking van:

Luc Ambagts
Henk Bunskoek
Jan Brandsma
Annet Cranendonk
Yvonne Endhoven
Theo Georgiades
Gineke de Graaf
Oebele van der Ley
Gerlof Pronk
Willem de Vletter
Madeleine de Vletter-Wulf

Verslag van het onderzoek naar de kwaliteit van het bewaarde hoornmest preparaat.

Op 10 november 2019 sloten de boeren voor dit seizoen het onderzoek af naar het bewaren van het hoornmest preparaat.

Zij hebben drie keer drie samples hoornmestpreparaat en één keer verse mest geleverd.

- De eerste maal na het opgraven in april.
- De tweede maal in juli. Na het bewaren op drie verschillende manieren. Te weten in de hoorn in de grond, in de hoorn in de turfkist en in een pot in de turfkist.
- De derde maal in oktober net als bij twee.

Daarvan zijn chroma's en stijfbeelden gemaakt. In totaal zijn er zestig chroma's en zestig stijfbeelden gemaakt. Er zijn in dit verslag alleen de sprekende voorbeelden afgedrukt. Honderdttwintig beelden zou te veel en te onoverzichtelijk worden. Er zijn twee scholingsdagen geweest waar met deskundigen naar de beelden is gekeken. Daarbij zijn de deelnemers geschoold in het waarnemen en beoordelen van de beelden. Onder leiding van Theo Georgiades, die veel ervaring heeft met chroma's hebben we twee maal leren kijken. En met Annet Cranendonk, euritmist, hebben we ons bewegend verbonden met de beelden.

Ervaringen:

- Het eerste wat opvalt is, dat de verse mest bij elke boer een totaal ander chroma en stijfbeeld geeft. *Afbeelding 1*
Des te verrassender dat als die mest een half jaar in een hoorn in de grond heeft doorgebracht, de beelden daarvan nagenoeg identiek zijn geworden.
Conclusie 1: Je kunt van een duidelijk hoornmest preparaat beeld spreken.
Afbeelding 2
- Er was één van de vijftien hoorns waar het preparaat nog naar verse mest rook bij het opgraven in april.
Het chroma en het stijfbeeld gaven ook een afwijkend beeld. Dat beeld leek heel veel op dat van de verse koemest. *Afbeelding 3*
Doch toen dit preparaat nog drie maanden langer in de hoorn had gezeten, bewaard in een turfkist, was de geur verdwenen en gaven de chroma's en stijfbeelden het typische preparaat-beeld.
Conclusie 2: Het preparaatproces kan dus nog doorgaan in de hoorn, zelfs boven de grond.
- In de loop van het jaar werden de stijfbeelden en chroma's steeds meer gestructureerd, werden harder van kleur en vorm. Meer aards. Die chroma's gaven meer het beeld van goede grond in plaats van een preparaat. Ook werden de verschillen groter tussen de beelden van de afzonderlijke bedrijven.
Afbeelding 4.
Conclusie 3a: Het hoornmest preparaat wat in het voorjaar wordt opgegraven is het beste. In de loop van enkele maanden verdwijnt het typische preparaatbeeld.
Conclusie 3b: Als het vers opgegraven preparaat nog naar mest ruikt, kan het doorrijpen in de hoorn, zelfs als die hoorn in de turfkist wordt bewaard.
- Tenslotte bleek bij de beoordeling van het hoornmest preparaat in oktober bij alle boeren het beeld van de mest bewaard in een hoorn in de grond het meest harmonisch te zijn. *Afbeelding 5*
Conclusie 4: Als het preparaat niet direct gebruikt wordt, kun je hem het beste in de hoorn in de grond bewaren.

We willen in 2020 dit onderzoek herhalen om of onze conclusies juist zijn.

VERSE MEST OKTOBER 2018

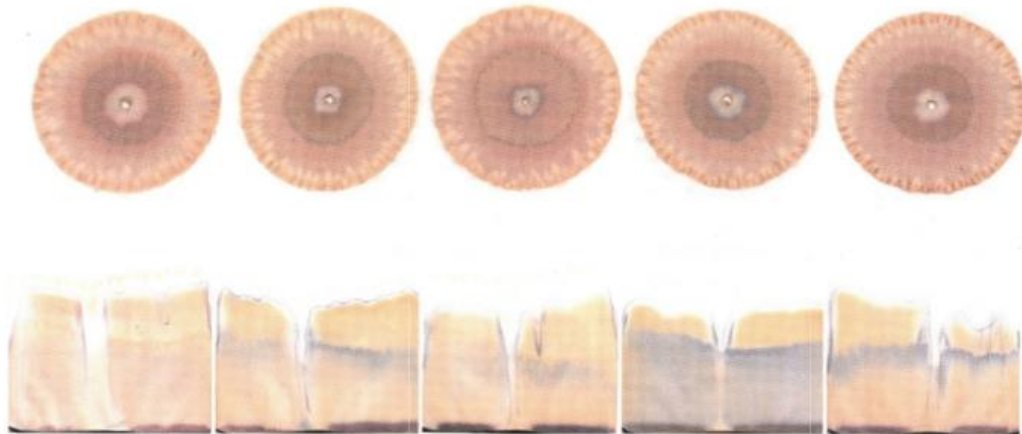

CHROMA

STIGEBEELD

Afbeelding 1

HOORNMEESTPREPARAAT APRIL 2019

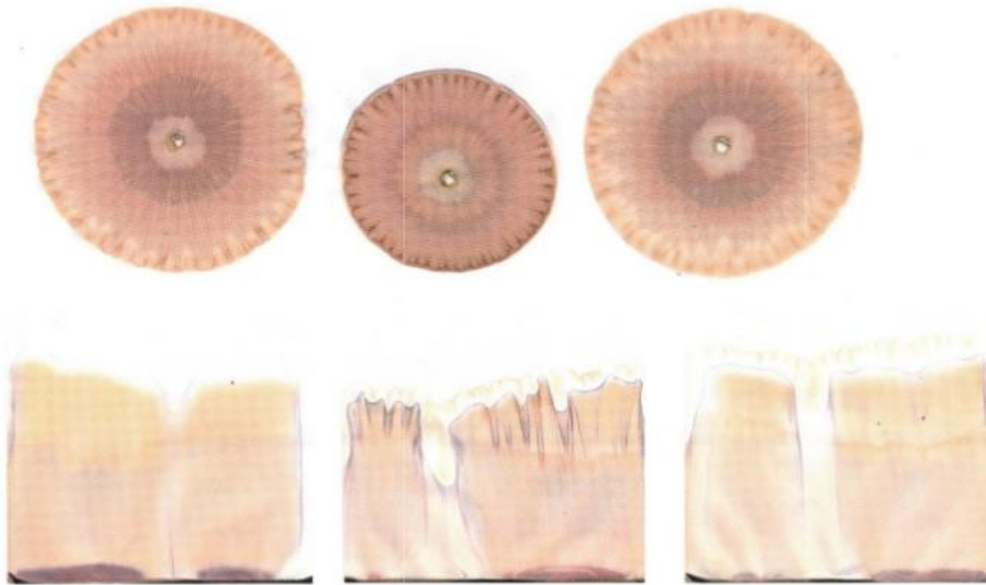

CHROMA

STIGEBEELD

Afbeelding 2

AFWIJKENDE HOORN APRIL 2019

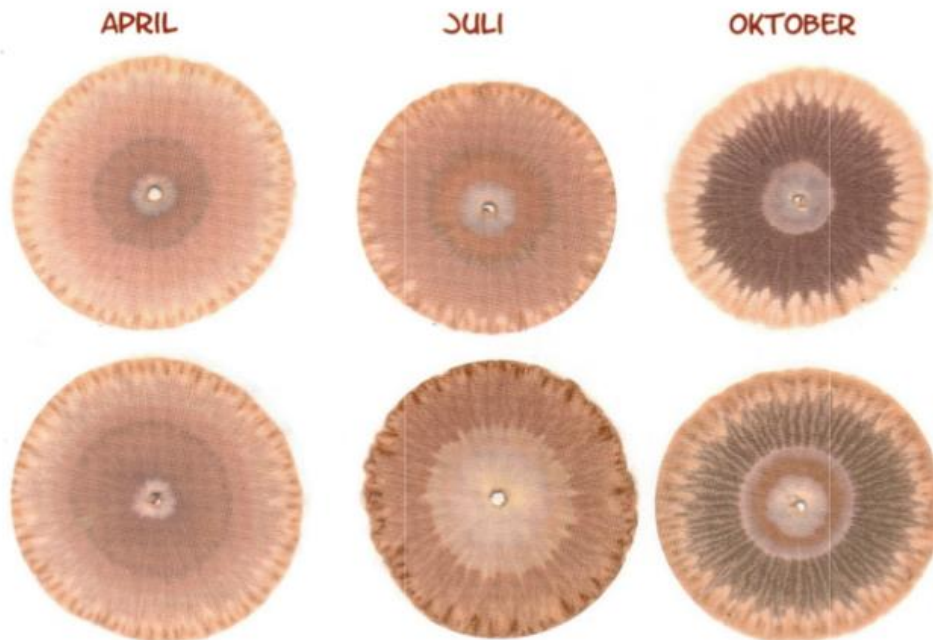

CHROMA

STICGBEELD

Afbeelding 3

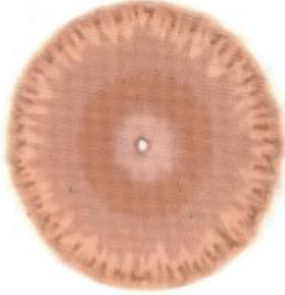
ONTWIKKELING VAN APRIL TOT OKTOBER

Afbeelding 4

DRIE VORMEN VAN BEWAREN VAN HET HOORNMEEST PREPARAAT

IN EEN HOORN
IN DE GROND

IN EEN HOORN
IN EEN TURFKIST

IN EEN POT
IN EEN TURFKIST

Afbeelding 5